

KSK-notat nr.: 51/2014 - Bakgrunn for vedtak - småkraftverk

Søker/sak:	Fjellkraft AS/Brattåga kraftverk /
Fylke/kommune:	Nordland/Hemnes
Ansvarlig:	Øystein Grundt :
Saksbehandler:	Henrik Langbråten :
Dato:	26.06.2014
Vår ref.:	NVE 201003608-43

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Søknad om tillatelse til å bygge Brattåga kraftverk i Hemnes kommune, Nordland fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering	11
NVEs konklusjon	18

Sammendrag

Søknaden gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven til bygging av Brattåga kraftverk. Søknaden behandles etter kapittel 3 i samme lov. Det er søkt om tillatelse etter energiloven til etablering av nødvendige høyspentanlegg.

Fjellkraft AS søker om å få bygget Brattåga kraftverk i Hemnes kommune i Nordland. En utbygging vil berøre en elvestrekning på 1100 m med et inntak på kote 201 og kraftstasjon på kote 1. Nedbørfeltet til kraftverket blir på 9,5 km² med et midlere tilsig på 27 mill. m³ per år. Middelvannføringen i Brattåga er på 0,855 m³/s. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på ca. 3,6 MW. Største og minste slukeevne vil bli henholdsvis 2,14 m³/s og 0,107 m³/s. Det er foreslått slipp av minstevannføring på 56 l/s hele året. Dette tilsvarer alminnelig lavvannføring.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 9,4 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette

krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Det har kommet høringsuttalelser fra **Hemnes kommune, Fylkesmannen i Nordland, Nordland Fylkeskommune, Sametinget, Reindriftsforvaltningen i Nordland, Statens Vegvesen, Forum for Natur og Friluftsliv Nordland, Rana Zoologiske forening og Norsk Ornitologisk forening, Røssåga/Toven Reinbeitedistrikt, Helgelandskraft AS, Kystverket Nordland og Hemnes Turistforening**. Flere av høringspartene har vært kristiske til hvordan den omsøkte tiltaket vil påvirke reindrifts- og landskapsinteressene i området. Sametinget har også fremmet innsigelse mot planene for kraftverket med bakgrunn i de negative konsekvensene for reindriftsinteressene.

NVE mener de viktigste negative konsekvensene av en utbygging av Brattåga kraftverk vil være konsekvensene for landskap, reindrift, og til en viss grad samlet belastning. Dette er vektlagt i vårt vedtak.

En utbygging som omsøkt vil føre til store terrenginngrep, i et landskap som i øvre deler bærer preg av høyfjellslandskap, som vil frata området mye av uberørtheten og svekke landskapsopplevelsen. Fraføringen av vann vil også påvirke inntrykkstyrken til fossen ved Leirvika, som i dag er godt synlig fra fjorden. I tillegg vil inngrepene i forbindelse med etableringen av inntak og rørgate være et permanent inngrep i et høyfjellsområde, som vil svekke landskapsopplevelsen og områdets uberørthet.

NVE mener videre at en utbygging Brattåga kraftverk vil påvirke viktige reindriftsarealer, både direkte og indirekte. Dette får innvirkninger på reinens bruk av området til kalving, og vil medføre negative konsekvenser. De negative konsekvensene må også ses i lys av at det allerede er innvilget konsesjon i det andre kalvingslandet til Toven siida. Dette er med på å øke viktigheten av å holde kalvingslandet mest mulig uforstyrret.

Konsekvensene av en utbygging av Brattåga kraftverk vil etter NVEs syn medføre en økning i den samlede belastningen på Røssåga/Toven reinbeitedistrikt og landskapselementer i Hemnes kommune.

NVE mener prosjektet i Brattåga vil gi store negative konsekvenser som ikke kan avbøtes tilstrekkelig gjennom avbøtende tiltak, slik at skader og ulemper for allmenne og private interesser er større enn fordelene. Det kan derfor ikke gis konsesjon til prosjektet.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at skader og ulemper for allmenne og private interesser er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 ikke er oppfylt. NVE gir ikke tillatelse til bygging av Brattåga kraftverk.

Pakkebehandling

NVE har hatt til behandling 10 søknader om bygging av småkraftverk i Hemnes kommune, for å avdekke ev. samlede virkninger av utbyggingene som ikke kommer frem eller som blir mindre fremtredende dersom den enkelte sak vurderes for seg. En slik tilnærming er i tråd med naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning, og OEDs egne retningslinjer for behandling av små vannkraftverk fra 2007, der sumvirkninger omtales.

Hoveddata for de omsøkte kraftverkene i Hemnes kommune:

Navn på kraftverk	Søker	Installert effekt (MW)	Produksjon (GWh/år)
Sagelva kraftverk*	Fjellkraft AS	1,5	4,0
Sørbukta kraftverk*	Statskog SF	2,5	8,2
Brattåga kraftverk	Fjellkraft AS	4,3	9,2
Jamtjordbekken kraftverk	Fjellkraft AS	1,2	3,9
Melandsbekken kraftverk	Fjellkraft AS	1,5	4,6
Vollbekken kraftverk	Karl-Ivar Øverleir	1,6	4,0
Lendingelva kraftverk	Miljøkraft Nordland AS	4,2	14,4
Valåga kraftverk	Fjellkraft AS	1,7	5,8
Bjurbekken kraftverk	Fjellkraft AS	3,9	9,0
Mørkbekken kraftverk	Norsk Grønnekraft AS	3,1	9,2

* sakene er ferdig behandlet og ikke påklaget

I desember 2013 fattet NVE vedtak i to av sakene i Hemnes kommune. Sørbuktelva kraftverk ble avslått grunnet et høyt konfliktnivå, jf. vårt vedtak av 18.12.2013, KSK-notat nr. 79. NVE ga konsesjon til Sagelva kraftverk grunnet et lavt konfliktnivå. Sagelvas plassering og konfliktnivå tilsa ikke en større samlet vurdering sammen med de resterende 8 omsøkte kraftverkene. Vi viser til vårt vedtak av 5.12.2013, KSK-notat nr. 75.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Fjellkraft AS, datert 28.1.2013:

”Søknad om konsesjon for bygging av Brattåga kraftverk

Sammen med grunneier ønsker Fjellkraft AS å utnytte vannfallet i Brattåga i Hemnes kommune, Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf § 8, om tillatelse til:

- Å bygge Brattåga kraftverk mellom kote 201 og kote 0 i Brattåga*

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Brattåga kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.*

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om snarest mulig behandling av søknaden”

Brattåga kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	9,50
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	26,96
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	90
Middelvannføring	l/s	855
Alminnelig lavvannføring	l/s	56
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	76
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	45

KRAFTVERK

Inntak	moh.	201
Avløp	moh.	1
Lengde på berørt elvestrekning	m	1100
Brutto fallhøyde	m	200
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,47
Slukeevne, maks	m ³ /s	2,138
Slukeevne, min	m ³ /s	0,107
Tilløpsrør, diameter	mm	950
Tunnel, tverrsnitt	m ²	-
Tilløpsrør, lengde	m	1320
Installert effekt, maks	kW	3623
Brukstid	timer	2600

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	3,06
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	6,35
Produksjon, årlig middel	GWh	9,41

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	32,54
Utbyggingspris	kr/kWh	3,46

Brattåga Kraftverk, elektriske anlegg

Brattåga kraftverk, elektriske anlegg		
GENERATOR		
Ytelse	MVA	3,90
Spenning	kV	6,60
TRANSFORMATOR		
Ytelse	MVA	3,90
Omsetning	kV/kV	6,6/22
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)		
Lengde	mm	250
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. jordkabel	Jordkabel	

Om søker

Grunneierne i området har inngått leieavtale med søker, Fjellkraft AS, for å utnytte naturressursene som hører til eiendommene.

Beskrivelse av området

Brattåga er lokalisert i Hemnes kommune ca. 40 km fra Mo i Rana. Elva har utspring i fjellene mellom Elsfjorden og Neverlidalen, sør for Leirvika. Området består i hovedsak av store deler snaufjell og noe spredt bjørkevegetasjon. Fra inntaket renner Brattåga i et slakt terreng i øvre deler, før Brattåga renner i et brattere parti med fjell i dagen. Den siste delen av vassdraget ned mot fjorden består av en bratt bergside, hvor elva har et markert fossefall. Nedbørfeltet til Brattåga kraftverk er tilnærmet uberørt av tekniske inngrep, bortsett fra spredt fritidsbebyggelse, og i prosjektområdet forøvrig er det heller ingen infrastruktur.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket for Brattåga kraftverk er planlagt på kote 201. Dette er på grensen til et område der elva bryter fra et flatt til et brattere parti. Området består av fjell med et tynt løsmassedekke. Dammen blir omlag 15 m lang og 1 m. høy. Terskelen for overløp er planlagt med lik kapasitet som dagens utløp, slik at det da ikke forventes noen særlige endringer fra dagens variasjoner i vannstanden. Det skal sprenges en kulp, og en grøft, for utføring av vannveien.

Rørgate

Rørgata vil bli 1320 m lang og vil graves ned eller dekkes til i hele sin lengde. Det er planlagt benyttet duktile støpejernsrør med utvendig sementbelegg. Stedlig masse vil benyttes til omfyllingsmasse. Rørtraseen består av kombinasjon av grunnlendt fjell og bart fjell med mindre knauser. I de øvre deler av vannveien må det beregnes en del sprengning.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt plassert på kote 1, rett ved dagens fergekai. Totalt arealbehov for bygningen med maskin og apparatanlegg antas å bli 100 m². Det planlegges installert en peltoneturbin med maksimal ytelse på ca. 3,62 MW og slukeevne 2,138 m³/s.

Elektriske anlegg

Generatorspenningen vil være 6,6 kV, og transformatoren vil ha en omsetning på 6,6/22kV.

Veier

Det er ingen eksisterende veier til planområdet. Det er planlagt å etablere en anleggsvei fra ferjekaien og opp til inntaket. Veien vil være permanent opp til småbruket, mens resten av veien vil være midlertidig. Den permanente vegen blir 250 m lang, mens midlertidig anleggsvei blir 1250 m. Bredden på anleggsveien er anslått til å bli ca. 4 m.

Massetak og deponi

Det er antatt at det ikke vil være behov for massetak. Overskuddsmassen fra rørgatetraseen vil bli benyttet til planering og omfylling av rørgata.

Arealbruk

Tiltaket vil få et midlertidig arealbehov på 63 daa, hvor den største andelen er knyttet til anleggsvei og vannvei. Det permanente arealbeslaget er estimert til å være 8 daa.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Prosjektområdet er i kommuneplanens arealdel definert som LNF-område.

Samlet plan (SP)

Tiltaket berører ikke prosjekter som er behandlet i Samlet plan.

Verneplan for vassdrag

Brattåga er ikke vernet i verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Inntaket ligger 100 m innenfor et INON-sone 2 område. Brattåga kraftverk vil føre til bortfall av 1,9 km² med INON-sone 2 og 2,5 km² INON sone 1.

Nasjonale laksevassdrag

Brattåga er ikke et nasjonalt laksevassdrag.

Andre verneområder

Det ligger ingen verneområder i nedbørfeltet.

Fylkesvise planer for småkraftverk

Brattåga er ikke spesielt omtalt i Regional plan for småkraftverk i Nordland.

EUs vanndirektiv

Brattåga har utløp i Ranfjorden som er en del av Vannområde Ranfjorden. Brattåga er ikke nevnt i ”Tiltaksprogram for vannområde Ranfjorden”.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 25.06.13 sammen med representanter for søkeren, grunneiere, kommunen, Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland (FNF), og Naturvernforbundet. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Hemnes kommune tilrår i vedtak av kommunestyret den 29.05.2013 en utbygging av Brattåga kraftverk. Kommunen forutsetter at det slippes minstevannføring om vinteren tilsvarende alminnelig lavvannføring. Om sommeren mener kommunen det bør vurderes en høyere minstevannføring som et avbøtende tiltak for landskapet. Videre peker kommunen på at planlagt utbyggingsområde har status som LNF-område, og understreker at det må vedtas dispensasjon fra dette ved en eventuell konsesjon.

Fylkesmannen i Nordland kommer med uttalelse i brev datert 15.05.2013, hvor de kommenterer at en utbygging vil gi moderate negative virkninger på miljøverdiene i området. Fylkesmannen mener en redusert vannføring i elva vil kunne svekket opplevelse av Brattåga som et landskapselement mot fjorden. Fylkesmannen kommenterer at en redusert vannføring kan svekke livsgrunnlaget for arter i og langs vannstrengen, men at det ikke er registrert sjeldne eller rødlistede arter og potensialet vurderes som lavt.

Nordland fylkeskommune anbefaler i vedtak av Fylkesrådet den 18.06.2013 at det blir gitt konsesjon til Brattåga kraftverk. Det forutsettes at tiltaket tilpasses slik at det får minst mulig negative konsekvenser for reindrift, og for landskapet ved Leirvika. I forhold til landskapet er fylkesråden spesielt bekymret for konsekvensen av rørtraseen og den midlertidig anleggsveien langs denne. Fylkesråden ber NVE vurdere om det skal stilles vilkår om at vannvei må legges i tunnel.

Sametinget fremmer innsigelse mot planene om Brattåga kraftverk i en uttalelse datert 04.07.2013. Innsigelsen begrunnes ved at tiltaket vurderes å ha vesentlige negative konsekvenser for reindriften i området.

Reindriftsforvaltningen i Nordland kommer med uttalelse datert 27.05.2013. Reindriftsforvaltningen uttaler at berørt område er vårbeite 1 og 2, sommerbeite for Røssåga/Toven reinbeitedistrikt. Særlig kalvingsland er en særverdi for distriktet som vil bli berørt. De kommenterer videre at det i dag er registrert en flyttlei 100 - 200 meter unna den planlagte rørgaten og veitraseen. Ved en eventuell konsesjon fremhever de at anleggstiden må tilpasses reinens bruk av området. Det konkluderes med at tiltaket vil gi middels til stor negativ konsekvens i forhold til reindriftens bruk av området.

Statens Vegvesen peker i sin høringsuttalelse datert 15.4.2013 på at avkjørselforhold fra eksisterende veier må avklares i reguleringsplaner eller omsøkes i egen søknad.

Røssåga/Toven reinbeitedistrikt, ved Leif Aksel Renfjell, uttaler seg i brev datert 03.06.2013. Reinbeitedistriktet fremhever at området rundt Brattåga brukes som kalvingsland. Dette er ett av to kalvingsland i siidaen. Det andre kalvingslandet ligger i Forslandsdalen, hvor det allerede gitt konsesjon til en kraftutbygging. Distriktet mener det vil være en stor belastning hvis det også gis

konsesjon til Brattåga, og mener tiltaket bør avslås. De mener det også er viktig å se på belastningene utover kommunegrenser, da reinbeitedistriktet har områder i flere kommuner.

FNF Nordland kommer med høringsuttalelse datert 3.6.2013. De har flere generelle merknader til de omsøkte småkraftverkene i Hemnes kommune. FNF mener mange store kraftutbygginger har påvirket vassdragsnaturen med tilhørende økosystemer i Hemnes kommune. FNF trekker også frem prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal legges til grunn ved behandling av nye inngrep. Videre etterlyser FNF mer kunnskap og bedre utredninger mhp. tema om samla belastning.

FNF mener Brattåga fremstår som et viktig landskapselement med stor opplevelsesverdi for de som ferdes på fjorden og på andre siden av fjorden, og at opplevelsesverdien av Brattåga må vektlegges tungt.

Kystverket Nordland bemerker i sitt brev av 15.4.2013 at noen av de omsøkte tiltakene i Hemnes kommune kan kreve at tiltakshaverne inneholder tillatelse etter havne- og farvannsloven.

Helgelandskraft AS uttaler brev av 30.4.2013 at aktuelt tilkoblingspunkt er Leirosen trafostasjon i Leirfjord kommune. Det må i forbindelse med økt kraftproduksjon til Leirosen trafostasjon gjøres forsterkninger i distriktjonsnett, og en økning i ytelsen til trafostasjonen. HelgelandsKraft har startet arbeidet med en søknad om endring av anleggskonsesjon for Leirosen transformatorstasjon.

Hemnes Turistforening kommer med uttalelse i brev datert den 1.5.2013. Turistforeningen trekker i sin uttalelse spesielt fram verdien av gjenværende urørt natur i Hemnes kommune, men ser også hensynet til næringsinntekt og de nasjonale produksjonsmålene må tas hensyn til. Turistforeningen har derfor ingen innvendinger mot Brattåga kraftverk.

Rana Zoologiske forening og Norsk Ornitologisk Forening sendte inn felles høringsuttalelse den 3.6.2013. De mener at det ikke foreligger gode nok biologiske data over tid for prosjektene i Hemnes kommune. Foreningene har ikke kjennskap til spesielle biologiske forekomster i det berørte området for Brattåga kraftverk, menn peker på at tiltaket vil føre til bortfall av INON-områder. Ifølge uttalelsen er prosjektet et av de minst kontroversielle i den samlede porteføljen av ti kraftverk i Hemnes kommune.

Advokat Geir Haugen, på vegne av Røssåga/Toven reinbeitedistrikt uttaler i brev datert 13.06.2013 at reinbeitedistriktet går i mot at det blir gitt flere konsesjoner i deres område. Dette på grunnlag av at de mener de har blitt utsatt for et stort antall utbyggingsplaner for småkraft og vassdragsreguleringer. Det kreves også at alle utbyggingsplaner stilles i bero inntil det er utført en samlet utredning om alle utførte og planlagte inngrep i området, og at en folkerettsekspert vurderer om terskelen i folkeretten er overskredet, slik at alle nye inngrep vil være folkerettsstridig.

Terje Nilsen stiller seg positiv til en utbygging av Brattåga i en uttalelse datert 10.04.2013, men kommer med enkelte kommentarer til prosjektet. Nilsen er positiv til at vannspeilet ved inntaket skal holdes stabilt som i dag, men ønsker også at terskelen bygges slik at den også kan fungere som en bro. Nilsen ønsker også en dialog med søker om tilkobling av hyttene i øvre del av området til el-nettet, og bruk av anleggsveiene til transport opp til hyttene og utsetting av fisk etter anleggsperioden.

Hallvar Kjelen kommer med uttalelse datert 10.04.2013, hvor han stiller seg kritisk til prosjektet. Han mener det er svært beklagelig at søker ikke har varslet alle berørte grunneiere, og mener videre at Brattåga er et svært sentralt landskapselement i et fjordområde som brukes mye til fiske fra båt. Kjelen avslutter med at tiltaket må ses i sammenheng med at Hemnes kommune og andre områder rundt Brattåga er tungt utbyggt av vannkraft, slik at den gjenværende vassdragsnaturen i området må behandles varsomt.

Torstein Brun kommer med en høringsuttalelse datert 29.05.2013. Brun er berørt grunneier i området, og kritisk til planene på grunn av at han som berørt part ikke er tatt med i planprosessen. Brun er hytteeier i området og er kritisk til rørgatetraseen som vil ligge tett inntil hytten. På grunnlag av dette er han i mot at prosjektet iverksettes.

Søkers svar på høringsuttalelsene

Søker har i brev datert 20.06.13 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"Kommentar til høringsuttalelse fra Rana Zoologiske forening:

Søker har ingen kommentarer til Rana zoologiske forenings synspunkt på den generelle kvaliteten på de biologiske data som gjøres i forbindelse med søknadsforberedelsene. Fjellkraft planlegger for en skånsom utbygging med tilhørende avbøtende tiltak.

Kommentar til høringsuttalelse fra Hallvar Kjelen:

Det stemmer som Kjelen kommenterer at en av grunneierne i Brattåga ikke har vært tatt med under utviklingen av prosjektet. Dette skyldes en intern glipp i Fjellkrafts saksbehandling. Fjellkraft er nå i dialog med berørte grunneier og forventer å komme til enighet med han for videre samarbeid i prosjektet.

Når det gjelder Brattåga som landskapselement så planlegger Fjellkraft for en skånsom utbygging med tilhørende avbøtende tiltak.

Kommentar til høringsuttalelse fra Torstein Brun:

Det stemmer som Brun kommenterer at han ikke har vært tatt med i utviklingen av prosjektet. Dette skyldes, som tidligere nevnt, en intern glipp i Fjellkrafts saksbehandling, noe som er svært beklagelig. Fjellkraft er som tidligere nevnt i dialog med Brun om en avtale for videre samarbeid i prosjektet. Vi vil holde NVE orientert om prosessen.

Kommentar til høringsuttalelse fra Terje Nilsen :

Fjellkraft er i utgangspunktet ikke i mot å vurdere en løsning med bro i tilknytning til foreslåtte terskel men vil måtte se dette i et økonomisk og teknisk perspektiv når detaljene for prosjektet utarbeides.

Tiltakshaver er usikker på hva Nilsen mener med at elva nesten vil tømmes hvis det kjøres for hardt. Kraftverket vil kjøre med jevnt vannspeil og ikke forbruke mer enn tilsiget.

Når det gjelder tilknytning til strøm på hyttene så har ikke tiltakshaver som produsent konsesjon til dette og kan derfor ikke gjøre noen avtale rundt dette. Hvis hytte eierne har ønske om å gjøre tiltak for å kunne etablere strøm til hyttene så er dette et løp som må involvere områdekonsesjonær som i Hemnes er Helgelandskraft.

Å få benytte anleggsveiene ved en eventuell utbygging til mulig frakt til og fra hyttene er som oftest uproblematisk. Det må selvfølgelig skje i nær dialog med entreprenør og i henhold til nærmere avtale.

Utsettelse av fisk er ikke tiltakshaver negativ til å vurdere nærmere ved behov.

Tiltakshaver har ingen kommentarer til Nilsens observasjoner rundt fossefall, rein eller andre dyrearter.

Tiltakshaver er positiv til dialog med samtlige berørte parter i en slik utbygging.

Kommentar til høringsuttalelse fra HelgelandsKraft:

Søker forholder seg til skisserte nettløsning.

Kommentar til høringsuttalelse fra Røssåga/Toven reinbeitedistrikt:

Søker ønsker dialog med reinbeitedistriktet for å kunne ivareta interessene på best mulig måte i alle fasene i prosjektet men spesielt i anleggsfasen og se på avbøtende tiltak som kan bidra til å finne akseptable løsninger for begge parter. Kontaktmøtet planlegges som en del av en eventuell plan- og prosjekteringsprosess.

Kommentar til høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Nordland :

Fjellkraft viser til den relativt høye andelen INON i kommunen, ca 50 %, og som utgjør litt under gjennomsnittet for Nordland fylke. Andelen er identisk med status fra januar 2003. Fjellkraft har for øvrig ingen merknader til Fylkesmannens kommentarer.

Kommentar til høringsuttalelse fra Reindriftsforvaltningen i Nordland :

Søker mener det vil være helt nødvendig med god dialog med Røssåga/Toven reinbeitedistrikt for å ivareta partenes interesser på en best mulig måte. I dette ligger også et orienteringsmøte med reinbeitedistriktet før eventuell anleggsstart.

Kommentar til høringsuttalelse fra Hemnes kommune:

Fjellkraft planlegger, som tidligere nevnt, for en skånsom utbygging med tilhørende avbøtende tiltak for å redusere de antatt negative konsekvensene en slik utbygging kan ha. Det er foreslått minstevannføring på 56 l/s hele året som i tillegg til restvannføring på 35 l/s og flomløper ansett som tilstrekkelig for biologisk mangfold og landskap. De visuelle konsekvensene av tiltaket vurderes å bli moderate og vil kunne oppstå i en svært begrenset periode av sommersesongen. ”

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter tilsiget fra et nedbørfelt på 9,5 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 0,855 m³/s. Nedbørfeltet har en snau fjellandel på 80 %. Avrenningen er stabil fra år til år med vårflokker. Laveste vannføring opptrer gjerne om sommeren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 76 og 45 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 56 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,138 m³/s og minste driftsvannføring 0,107 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 56 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 74 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Det er omsøkt en maksimal slukeevne tilsvarende 250 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 56 l/s. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 45 dager i et middels vått år. I 108 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 35 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen er relativt høy og vil frata vassdraget noe av den naturlige vannføringsdynamikken, ved at det kun i enkelte perioder vil bli overløp over dammen. Etter en eventuell utbygging vil vassdraget i lengre perioder derfor være preget av størrelsen på en eventuell minstevannføring fastsatt av NVE.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Brattåga kraftverk til ca. 9,4 GWh fordelt på 3 GWh vinterproduksjon og 6,4 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 32,5 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 3,46 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Naturmangfold

Naturtyper

Området ble befart av Bioreg As den 27.05.2010, i forbindelse med utarbeidelsen av den biologiske utredningen for Brattåga kraftverk. Det ble da ikke funnet noen verdifulle naturtyper eller truede vegetasjonstyper i området, og området er gitt liten verdi for disse temaene.

NVE har heller ingen andre opplysninger eller mottatt høringsuttalelser om at det finnes verdifulle naturtyper i influensområdet for Brattåga kraftverk.

Arter

Bioreg AS har i sin biologiske utredning ikke registrert noen rødlistede arter innen influensområdet. Det kan ikke helt utelukkes at det kan finnes rødlistede moser, lav og karplanter i området, men totalt sett vurderes potensialet som lavt.

NVE mener at en eventuell utbygging av Brattåga ikke vil komme i konflikt med sjeldne eller rødlistede enkeltarter i influensområdet, og dette temaet vil dermed ikke være avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Akvatisk miljø

Ranfjorden er en nasjonal laksefjord, og har dermed en spesiell vernestatus. Det er imidlertid i den biologiske utredningen konkludert med at Brattåga har liten eller ingen betydning for anadrom fisk i området. NVE anser dermed at dette temaet ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

NVE mener at selv om det ikke er kartlagt sjeldne eller truede vanntilknyttede arter, må en minstevannføring fortsatt vurderes da tilførselen av vann og fuktighet kan ha betydning for insekter, bunndyr og organismer knyttet til vannstrengen i Brattåga forøvrig. Disse har en viktig egenverdi for biologisk mangfold som også må ivaretas på hele den aktuelle utbyggingsstrekningen ved en eventuell konsesjon.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Brattåga kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldlovens §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldlovens § 8.

I influensområdet til Brattåga kraftverk finnes det ingen registrerte verdifulle naturtyper, truede vegetasjonstyper eller registrerte rødlistearter. Potensialet for funn av rødlistede arter er vurdert som lite. En eventuell utbygging av Brattåga vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemet gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Om temaet ”samlet belastning” viser vi til vurderingene senere i notatet.

Landskap

Det omsøkte tiltaket ligger under landskapsregion 32 – Fjordbygdene i Nordland og Troms, og i underregion 2 - Ranfjorden. Om landskapsregion 32, og vassdrag, heter det i beskrivelsen av regionen:

”Regionens vassdrag er ofte korte og fjordene mangler gjerne de (store/høye) fossefallene som bl.a. kjennetegner Vestlandsfjordene. Enkelte fjorddaler har imidlertid storslagne fosser, og i mer alpine fjordbotner er små botnbreer vanlig å se”.

Brattåga renner over fjell på mesteparten av strekningen fra inntaket og ned til fjorden. Det meste av den berørte elvestrekningen er ikke synlig på lengre avstand, men unntak av fossen i nedre del som danner et markert landskapselement. Det generelle preget av planområdet er at det fremstår som uberørt, og uten større tekniske inngrep. Det er flere strykstrekninger på utbyggningsstrekningen, men det mest markante fossefallet finnes i nedre del hvor det er en større foss som går over berget ned mot fjorden. Fossen er også synlig i et større landskapsrom. Fossenes synlighet varierer med vannføringen i elva. I etterkant av en utbygging vil det bli lengre perioder med lav vannføring i Brattåga, noe som vil påvirke fossens inntryksstyrke og verdi som landskapselement. Slipp av foreslått minstevannføring på 56 l/s som er på nivå med alminnelig lavvannføring, vil etter vårt syn ikke ivareta fossen som landskapselement.

Bilde 1 - Fossefall sett fra fjorden

NVE mener det må påregnes mye sprengning og store inngrep ved etableringen av inntaket og rørgaten. Dette skjer i hovedsak i områder med sparsom vegetasjon, og ovenfor tregrensen. De øvre deler av planområdet kan klassifiseres som skrint snaufjell. Dette er et landskap hvor det er sparsomt med vegetasjon. En revevegetering etter en ev. utbygging vil dermed være vanskelig, og ta lang tid. NVE mener at inngrepene i forbindelse med inntak og rørgaten dermed vil etterlate et bredt og synlig belte i et fjellområde som i dag fremstår som uberørt. Dette vil også være godt synlige inngrep i driftsfasen.

I følge OEDs "Retningslinjer for små vannkraftverk" skal det tas spesielle hensyn der tiltak berører områder med sårbart høyfjell. Høyfjell er her definert som: "... områder ovenfor tregrensen". I retningslinjene står det at følgende inngrep bør unngås i slike områder: "Inngrep som er svært synlige og som etterlater varige sår i naturen". Slik NVE ser det, vil inngrepene i forbindelse med

etableringen av inntaket og vannveien for Brattåga kraftverk berøre området som fremstår som høyfjellsområder. Inngrepene vil også være svært synlig, både lokalt og på avstand. Vi vider også til den regionale planen for småkraftverk i Nordland, som sier: ” *For områder i snauffjellet skal man ikke tillate utbygging som kan gi varige og irreversible skader på terrenget og landskapet.* ”

Retningslinjene fra OED sier også at: *"Inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning bør unngås"*. NVE mener at fossen i Brattåga fremstår som et viktig landskapselement med stor opplevelsesverdi for de som ferdes på fjorden og på andre siden av fjorden. Fossens viktighet forsterkes av at det ikke er mange andre fossefall med lik inntryksstyrke i fjordområdet, og at mange markerte fossefall i Hemnes kommune allerede er utbygd. Det er foreslått minstevassføring hele året, men NVE mener at dette ikke er tilstrekkelig til å bevare fossen som et vesentlig landskapsmessig element.

NVE legger til grunn at det omsøkte tiltaket vil føre til en betydelig negativ konsekvens for landskapet. Inngrepene som planlegges vil fremstå som fremmedelementer i lang tid, spesielt i snauffjellsområdene. I tillegg vil en vesentlig reduksjon av fossefallet påvirke landskapsopplevelsen negativt. Vi tillegger konsekvensene for landskap stor vekt i vår vurdering av tiltaket. NVE registrer også at flere av høringspartene har også uttrykt bekymring for hvordan det omsøkte tiltaket vil påvirke landskapet og landskapsopplevelsen.

INON

Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON) er en kartfesting av inngrepsfri natur, og er definert som områder som ligger en kilometer eller mer fra tyngre tekniske inngrep. Forholdet er omtalt i OEDs "Retningslinjer for små vannkraftverk", hvor det bl.a. framgår at det er et nasjonalt mål å sikre at gjenværende naturområder med urørt preg blir tatt vare på. INON er en indikator på hvordan inngrepsstatusen i norsk natur utvikler seg, og reduksjon av INON vil være indikasjon på en konflikt. Konfliktgraden må likevel vurderes konkret i det enkelte sak av NVE.

Inntaket til kraftverket er omsøkt innenfor INON-sone 2. Dette vil medføre at prosjektet vil gi en reduksjon i INON-sone 2 på om lag 1,9 km² og 2,5 km² med INON-sone 1. I følge den regionale planen for småkraftverk i Nordland er det totalt 4477 km² INON-områder i Ranfjorden vannområde, noe som tilsvarer 60 % av landarealet.

NVE mener reduksjon av INON kan være av betydning, ved småkraftutbygging, men vurderer her at bortfallet ikke er så stort at det er avgjørende for konsesjonsspørsmålet i denne saken. Bortfallet vil ikke fragmentere eksisterende områder.

Reindrift

I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk blir tap, oppstykking og redusert bruk av beiteland på grunn av arealinngrep og annen menneskelig aktivitet trukket frem som en av de største utfordringene for reindriftsnæringen i dag. Den samlede effekten av en rekke mindre inngrep og forstyrrende aktiviteter innenfor reinbeiteområder er ofte langt større enn effekten av de enkelte inngrep (OED, 2007).

NVE er av den oppfatning at forholdet til reindrift alene ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet i de resterende åtte omsøkte prosjektene i Hemnes kommune som vurderes her. Det vil likevel være et tema som sammen med andre vurderinger vil påvirke avgjørelser i enkeltsaker, både når det gjelder konsesjonsspørsmålet og krav til avbøtende tiltak. Enkelte saker vil også i større grad enn andre øke den samlede belastningen på enkelte reinbeitedistrikt.

Tiltaket vil bli liggende innenfor grensene til reinbeitedistrikt 21 - Røssåga/Toven, og herunder i Toven siida. Røssåga/Toven rbd. drives av totalt tre ulike driftsgrupper. Hele distriktet har et totalt bruttoareal på 2310 km². Det totale reintallet var per mai 2005 på 1210 rein. I grove trekk kan man avgrense reinbeitedistriktet med Norskehavet i vest, Ranfjorden i nord, Vefsnfjorden i sør, og Okstindan og Røssåga i øst.

Brattåga kraftverk er planlagt i et område som er klassifisert som kalvingsland. Dette er et av to registrerte kalvingsland til Toven siida. Det andre kalvingslandet er Forslandsdalen i Leirfjord kommune. I høringsuttalelsen fra reinbeitedistriktet kommer det frem at området ved Brattåga også benyttes på høsten, før reinen tas ned til oppsamlingsgjerdet.

Reinbeitedistriktet påpeker i sin høringsuttalelse at det i Forslandsdalen allerede er gitt konsesjon til å bygge et kraftverk, noe som vil gi forstyrrelser i dette området. Det ses på som kritisk hvis det eventuelt skulle bli gitt konsesjon i deres andre kalvingsland. Slik de ser det ville dette medføre at begge kalvingslandene vil bli sterkt påvirket av utbygginger.

Reindriftsforvaltningen kommenterer i sin høringsuttalelse at området er klassifisert som vårbeite 1, 2 og sommerbeite. De fremholder at kalvingsland er særverdi som vil bli berørt. De påpeker også at det er registrert en flyttlei ca. 100 meter unna den planlagte rørgaten og anleggsveien. NVE registrerer at konsekvensene for reindrift er hovedmomentet i innsigelsen fra Sametinget.

NVE mener økt trafikk og aktivitet i et område nær kalvingsland er uheldig, og at dette vil påvirke reindriftsinteressene negativt. De negative konsekvensene må også ses i lys av at det allerede er innvilget konsesjon innenfor det andre kalvingslandet til Toven siida. Dette er med på å øke viktigheten av å holde kalvingslandet mest mulig uforstyrret. NVE støtter seg til uttalelsene til reinbeitedistriktet, og mener også at Sametingets innsigelse påpeker denne viktigheten.

NVE er av den oppfatning at en utbygging av Brattåga kraftverk vil påvirke viktige arealer for reindriften, både direkte og indirekte. NVE legger vekt på at tiltaket vil komme i nærheten av et kalvingsland og trekklei, og at tiltaket kan få negativ konsekvens for dette området. Planområdet fremstår i dag som urørt, og vi mener de tekniske inngrepene i forbindelse med bygging av inntaksdam, rørgate, kraftstasjon, adkomstvei samt økt menneskelig aktivitet, vil medføre negativ påvirkning på reinens bruk av området. Den negative påvirkningen vil være størst i anleggsperioden, men tiltaket vil også ha negative effekter i driftsfasen.

Med bakgrunn i vurderingene som er gjort ovenfor, mener NVE det skal legges stor vekt på de negative konsekvensene for reindriften i konsesjonsspørsmålet.

Samlet belastning

NVE har hatt til behandling 10 søknader om bygging av småkraftverk i Hemnes kommune. Disse har vært på en samlet høring for å kunne vurdere den samlede belastningen av utbyggingene på en god måte.

NVE skal i sine vurderinger ta hensyn til den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen utgjør konsekvensene av flere vannkraftanlegg og andre vassdragsinngrep innenfor et geografisk avgrenset område. Selv om det enkelte prosjektet kan ha begrensede virkninger for miljøet og andre brukerinteresser, kan de samlede virkningene av mange slike inngrep bli store.

Gjennom konsesjonsbehandlingen har NVE anledning til å legge vekt på den samlede belastningen av vannkraftutbygging i et geografisk avgrenset område. Det kommer klart frem i forarbeidene til

vannressursloven i Ot. Prp. nr 39 (1998-1999), side 105 og OED retningslinjer for små vannkraftverk (juni 2007).

Den geografiske spredningen av prosjektene, samt ulik konfliktgrad og problematikk, gjør at det ikke har vært naturlig å diskutere samlet belastning ved alle 10 søknadene samlet innenfor hvert enkelt deltema. For enkelte deltema har NVE gjort en vurdering av den samlede belastningen i tillegg til konsekvensene av det enkelte småkraftverk. Dette gjelder for de prosjektene som har lik problematikk knyttet til for eksempel biomangfold, landskap, reindrift og friluftsliv, eller ligger nær geografisk. På denne måten mener vi at samlet belastning belyses bedre enn dersom hver sak skulle blitt behandlet alene. NVE vurderte også temaet slik at vi på et tidligere tidspunkt kunne fatte vedtak i to av sakene i gruppen som vi startet å behandle samtidig, da disse lå svært avsides i forhold til de øvrige.

Den geografiske spredningen av de omsøkte prosjektene gjør det krevende å sammenligne landskapstrekkene, slik en kan dersom elvene befinner seg i samme landskapsrom, for eksempel rundt et vann eller fjordarm. NVE mener imidlertid at også de lokale variasjonene av vassdrag som landskapselement er viktig å ivareta, i en kommune som fra før er sterkt preget av vannkraftutbygging.

Selv om flere av disse elvene ikke nødvendigvis er synlige i et større landskapsrom, mener NVE de er viktige for variasjonen av vassdrag, opplevelses- og bruksverdi. At noen av disse ivaretas er derfor en del av vår samlede vurdering, vurdert sammen med grad av konflikt med andre tema i de enkelte sakene.

I Hemnes kommune er det allerede gjennomført og omsøkt en rekke kraftverksutbygginger. Dette gjelder både større kraftverk med tilhørende reguleringsmagasiner og overføringer, samt småkraftverk. NVE mener at det ikke bør gis konsesjoner til småkraftverk i de gjenværende vassdragene og områdene som har stor verdi, og som vil medføre en stor negativ konsekvens. Dette gjelder for biologisk mangfold, men også for andre allmenne interesser. Ytterligere utbygginger må derfor vurderes nøye i hvert enkelt tilfelle, før eventuelle nye konsesjoner gis..

For Brattåga kraftverk har NVE vurdert at det viktig å belyse temaene reindrift og landskap for en samlet vurdering av tiltaket og den samlede belastningen. For de øvrige temaene viser vi til våre konkrete vurderinger ovenfor, under hvert deltema.

Reindrift

I Røssåga/Toven reinbeitedistrikt er det i dag flere faktorer som påvirker driftsforholdene til reindriften. Det er blant annet vannkraftutbygginger som Kalågavassdraget, Langforsvassdraget, Bleikvatn, Røssvatn og Stormyrbassenget. Det er også inngrep som veier, jernbane, bergverk, plantefelt, hyttebygging og ny bruk av utmarksområder som har påvirket distriktet. NVE mener derfor ytterligere utbygginger i området må vurderes nøye i hvert enkelt tilfelle, og avbøtende tiltak må vurderes for å minske en eventuell konflikt.

Toven siida driver relativt isolert fra de andre driftsgruppene, og distriktene i Hemnesområdet. Driftsgruppen har lite utveksling av beiteområdet i barmarkssesongen. I Toven siida er det mindre risiko for langvarig låsning av beitene, da deres områder er mer preget av et kystklima enn i andre distrikter. Arealet til Toven siida består stort sett av harde og sure bergarter, noe som gir dårlig grunnlag for grøntbeite, men som er gunstigere for vinterbeite på grunn av den høye forekomsten av lav. Det finnes enkelte områder med glimmerskifer som gir et bedre grunnlag for grøntbeite innenfor distriktet.

I kalvingsperioden for reinen er flokken stort sett samlet sør og øst for Leirvika, hvor det er et kalvingsland. Etter fostringsflokken begynner å samle seg i mai/juni flyttes flokken til Randalen, hvor

det blir tidlig grønt. Her holder reinen seg til varmen kommer og den trekker sørover mot Kaldågam, Simadalen og Tovdalen.

Sametinget har fremmet innsigelse mot totalt 5 av prosjektene på grunn av konsekvenser for reindrifta. Dette er Mørkbekken kraftverk, Lendingelva kraftverk, Brattåga kraftverk, Bjurbekken kraftverk og Sørbuktelva kraftverk. Sørbuktelva kraftverk har tidligere fått avslag.

NVE støtter seg til høringsuttalelsene og mener tiltaket vil komme i et område hvor reindriftsinteressene allerede er under et sterkt press. Det må i slike områder vises ekstra varsomhet med å gi konsesjoner til småkraftverk som kan påvirke reindriften ytterligere negativt. Det er i Forslandsdalen allerede gitt konsesjon til å bygge Øvre Forsland kraftverk. Dette kraftverket er nå under bygging, noe som vil gi forstyrrelser i dette området. Forslandsdalen er Toven siidas andre kalvingsland. NVE mener det er uheldig hvis utbygginger vil berøre begge kalvingslandene til siidaen, og at det i så fall vil medføre en økning på den samlede belastningen til distriktet. Etter vårt syn vil en konsesjon til Brattåga kraftverk medføre en økning i den samlede belastningen med tanke på temaet reindrift.

Landskap

I etterkant av en utbygging vil det bli lengre perioder med lav vannføring i Brattåga, noe som kan påvirke fossens inntrykksstyrke og dens verdi som landskapselement. NVE mener at viktigheten av å opprettholde fossen inntrykksstyrke forsterkes sett i lys av at det ikke er mange andre fossefall med lik inntrykksstyrke i det aktuelle fjordområdet, og at mange markerte fossefall i Hemnes kommune allerede er blitt utbygd. En konsesjon til Brattåga kraftverk vil dermed øke den samlede belastningen for landskap og uberørte fossefall i Hemnes kommune.

Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert, og NVE mener det er skal tillegges en viss vekt i konsesjonsspørsmålet.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Brattåga kraftverk vil gi ca. 9,4 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som normalt for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneier og generere skatteinntekter. Videre vil Brattåga kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

NVE mener de viktigste negative konsekvensene av en utbygging av Brattåga kraftverk vil være konsekvensene for landskap, reindrift, og til en viss grad samlet belastning. Dette er vektlagt i vårt vedtak.

En utbygging som omsøkt vil føre til store terrenginngrep, i et landskap som i øvre deler bærer preg av høyfjellslandskap, som vil frata området mye av uberørtheten og svekke landskapsopplevelsen. Fraføringen av vann vil også påvirke inntrykkstyrken til fossen ved Leirvika, som i dag er godt synlig fra fjorden. I tillegg vil inngrepene i forbindelse med etableringen av inntak og rørgate være et permanent inngrep i et snaufjellsområde, som vil frata området mye av uberørtheten og svekke landskapsopplevelsen.

NVE mener videre at en utbygging Brattåga kraftverk vil påvirke viktige reindriftsarealer, både direkte og indirekte. Dette kan få innvirkninger på reinens bruk av området til kalving, og vil medføre negative konsekvenser. De negative konsekvensene må også ses i lys av at det allerede er innvilget konsesjon i det andre kalvingslandet til Toven siida. Dette er med på å øke viktigheten av å holde kalvingslandet mest mulig uforstyrret.

Konsekvensene av en utbygging av Brattåga kraftverk vil etter NVEs syn medføre en økning i den samlede belastningen i Hemnes, og området ved Toven med tanke på temaene landskap og reindrift.

NVE mener prosjektet i Brattåga vil gi store negative konsekvenser som ikke kan avbøtes tilstrekkelig gjennom avbøtende tiltak, slik at skader og ulemper for allmenne og private interesser er større enn fordelene. Det kan derfor ikke gis konsesjon til prosjektet.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Brattåga kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Vedlegg - Oversiktskart

